Anul IX. Arad, Duminecă 15/28 Maiu 1905 Nr. 91.

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 23.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
... 20 cor.
... 10 cor.
... 5 cor.
... 2 cor.
Numai de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Manuscriptele nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 23

INSERȚIUNILE:
... 6 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune.
Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte la Arad.
Telefon pentru oraș și comitat nr. ...
Scrisori nefrancate nu se primesc.

Congres socialist în Triest

Orașul maritim austriac Triest a fost săptămâna trecută centrul unor importante manifestații.

În mijlocul unor pompoase sărbări s'a lansat adică pe mare, puternicul vas de war-boiu austriac »*Ferdinand Maximillian*« în prezența unui public foarte distins din lumea politică și oficială a Austriei.

Și tot atunci — nici că puteau alege un mai bun prilej — drept ostentanție împotriva sărbării oficiale, socialiștii internaționali au ținut o mare adunare la care au participat număroși reprezentanți din Italia, Austria și Ungaria.

Prilejul acesta bun, a dat deastădată deosebită importanță manifestației socialiștilor.

Atât în Italia cât și în Austria dar mai ales la noi, idea politică socialistă nu și-a avut încă elupta importanța la care a ajuns și pildă în Germania ori celelalte state din Apus. Grație sistemului cazăcesc cum i-se zice pe nume în terminologia socialistă sistemului de guvernare din țeara noastră, socialiștii internaționali n'au nici azi, după statii de ani de zile, nici un reprezentant în Dieta din Budapesta.

Cine ar crede însă din faptul acesta, că socialismul internațional n-a aflat teren priincios în Ungaria, acela ori n'ar cunoaște sistemul nostru reprezentativ, ori n'ar cunoaște frământările politice dela noi, mai ales de prin orașele Ungariei.

Citind discursurile rostite la manifestația aceasta, este mai mult ca caracteristică critica violentă ce s'a adus stărilor din Ungaria tocmai de reprezentantul de aici. Socialistul *Buchinger* a vestejit adecă în termini neobișnuiți urechilor de acasă, politica de naționalități a guvernelor și a societății burgheze maghiare. Acasă, în presă ori la tribună, dacă spunea aceste crude adevăruri, în numele liberalei patrii, trebuia sigur să-și ispăiesze cu vre-o câteva luni de temniță cu-... S-a dus deci la Triest, unde a putut vorbească necontrolat de procurori.

Pentru noi cu atât mai bine.

Ne pare bine, că vine o voce neîntrerupă să se rostească, în fața lumii mari, în procesul dintre noi și sistemul de guvernare din Ungaria. Presa maghiară poate ori cât ignora manifestația socialistă din Triest și critica necruțătoare rostită acolo la adresa stărilor din Ungaria, ea rămâne numai consecventă trecutului ei: ignorează ce nu poate și nu știe combate. Clișeele cu »daco-românia«, »irredentiștii români«, »panslavi« etc. aci nu se potrivesc. Tace deci.

Tacă!

Veni-va vremea când se va și ascunde și se va și rușina de scopurile-i reacționare și medievale, pe cari le servește azi sub masca liberalismului. Numai masca trebue ruptă.

Eată ce au putut auzi despre faimoasele libertăți din Ungaria, reprezentanții a două țeri luminate:

Fraților! Consoți de principii!

Primiți în numele partidului social-democrat din Ungaria salutul meu cel mai călduros.

Adunarea de azi de protestare a venit cu atât mai la vreme pentru noi, social-democrații din Ungaria, pentru-că o parte a burghezimei maghiare, tocmai acum vrea să-și zidească așa numitul „stat național". Drept'aceea suntem veseli de prilejul acesta de a putea arăta lumii întregi, cum s'a apucat de aceasta o coterie de capitaliști, pălmuind ori-ce civilisație.

În contra a ori-ce dispoziție liberală democratică — Ungaria e pildă vie pentru faptul, cum s'atiță popoare unul contra altuia, și cum s'abate atențiunea popoarelor de'a adevăratul dujman, sistemul despoierii capitaliste.

Ca alte mărgăritare a tripleî aliance, așa și Ungaria, este oare cumva terenul fecund al uneltirilor național șoviniste ori irendentiste și vestea ca pretutindenea așa și aici nu sunt pentru altceva decât să împedece înfrățirea masselor mai mari și să întărească mizerabilul sistem de dominațiune.

Cum se procede la noi, se poate învedera și din următoarele:

După numărătoarea din 1900 dintre 19 milioane locuitori au fost în Ungaria, $8^1/_2$ milioane Maghiari, 2 milioane 800,000 Români, 2 milioane Germani, 2 milioane Slavi, $1^1/_2$ milioane Croați, 1 milion Sîrbi, $^1/_2$ milion Ruteni și 400,000 de alte limbi. Ear când muncitorii Slavi au vroit să înființeze un cerc cultural de muncitori în Budapesta, guvernul a refuzat aprobarea statutelor pe următoarele motive: „pentru-că cerc cultural de muncitori cu caracter naționalist nu e permis a se înființa". Nu cultură li-se oferă popoarelor Ungariei, ci cea mai infectă asuprire.

Organizațiunile din Ungaria nu pot înființa filiale pe teritor croat. — Nici Asociații interne nu sunt tolerate *și cea mai mizerabilă stapânire cazăcească încă se poate rușina de sistemul, cu care s'asupresc muncitorii croați și îndeosebi muncitorii de naționalități.*

Intr'o comună românească cu numele Alesd, an la o adunare convocată de patriotul model Kossuth Ferencz — fiul lui Kossuth Lajos care a murit în Turin — 32 de țărani Români au fost împușcați fără cea mai mică vină...

Așa înțelege burghezimea ungurească hegemonia maghiară.

Modificarea legii despre emigrări. Deputatul Simonyi-Semadan a înaintat un proiect Dieteî pentru reformarea art. de lege IV: 1903 despre emigrări, pentru-că aceasta nu numai n-a redus ci dincontra a promovat emigrarea. Proiectul cere ștergerea instituției plenipotențiaților de emigrări și mai cere următoarele: E interzis a publica ori a distribui orice fel de îndemn, apel, provocare la emigrare, a agita cu cuvântul ori a îndemna cu sfatul; a percepe dela emigranți afară de taxa de transport orice fel de altă taxă, a pretinde ori a primi anticipațiuni. Ceî ce contravin, să se pedepsească cu temniță dela 5—10 ani. Mersul vapoarelor precum și alte prospecte referitoare la țările de peste ocean să s'afișeze numai în localitățile stațiunilor de căi ferate. E interzis a afișa de aceste prin comune, cancelarii notariale ori alte localități publice. Ceî ce contravin acesteî dispoziții, se vor pedepsi cu 500—4000 cor. în bani. Imobilele emigraților se pot licita numai după o restanță de cinci ani în dare, pân'atunci trebuesc prin judecătorii date în arândă.

„Se treasca".

Sub acest titlu sugestiv pentru patrioți, »Budapesti Napló« dela 24 c. scrie un lung articol, alarmând lumea ungurească asupra primejdieî ce se abate, *dinspre România*, asupra bieteî Ungarie.

E vorba despre Societatea geografică română, al căreî protector e M. Sa Regele Carol I. al Romănieî, societatea care a decis să facă șematismul comunelor românești din statul ungar... Va să zică primul pas spre — încorporarea la România a teritorului până la Tisza...

Cel puțin așa sperie Vészi pe Ungurî. Scrie adică:

„Până ce aici acasă patrioții Russu-Șirieni se încearcă să slăbească statul național nu prea tare nici de altfel, peste hotare, dincolo de munți, tânerul regat român spiritualicește deja anexează ceea-ce este de anexat. Poate până la Tisa. Se atrage atenția preseî latine apusene că vremea a sosit... Se apropie momentul promis de mult de istoria lumii. Ear România stă gata pentru marea clipă în care fiii luî Traian scutură jugul turmeî asiatice. Și învățata societate geografică de sub patronagiul regeluî Carol declară că Nagyvárad este Oradea-mare și Érmindszent este Mencentu.

„Și toate acestea tocmai atunci, când vitejii ideii naționale (coaliția! Trad.) strigă celor băgători de seamă (tiszaistilor! Tr.) că-s trădători. Și chiar atunci, când Lueger și soții nu mai pot de nerăbdare că tot mai întârzie încă marșul asupra pământuluî de rebeli, pe *pustele neculte*, după cum a zis despre globul unguresc nu de mult (într'o vorbire către oficeri! Tr.) împăratul Germanieî.

„Nu trebue să privim oare îngrijorați aceste multe coincidențe?

E, la tot cazul, bine că Vészi atrage luarea aminte a Ungurilor asupra acestor coincidențe.

Mai cuminte ar fi însă când numitul ziar n'ar înfățișa pe Români ca dușmani ai Ungurilor, și mai ales să nu atribue regeluî Carol și Societății geografice intenții pe care nu le au...

Sirolin

Cei mai excelenți profesori și medici contra morburilor de plumâni, afecțunilor organelor de îl recomandă ca remediu cu efect respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat Convalescenților după influenză. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceteaze asudarea de noapte. — Din causa mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. In farmacii să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de mai jos

277 F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Șvițera).

De când ne ştim, Nagyváradului noi tot Oradea-Mare i-am zis, şi celor din Világos — şirienii... Rău şi ceartă este numai de când şoviniştii vor să ne silească a zice toate în limba lui Árpád.

Să mărim pe Domnul în toate limbile şi ţara o iubim ş-o putem iubi şi când ştim numai limba maicii noastre.

Din corpurile legiuitoare române.

Şedinţa dela 24 Maiu a Camerii.

Şedinţa se deschide la orele 2.30 sub presidenţia dlui Gr. Triandafil.

Prezenţi 130 deputaţi.

(La intrarea generalului Lahovary, Camera isbucneşte în aplauze furtunoase, manifestându-şi astfel mulţumirea pentru aplanarea conflictului cu Turcia).

Dl preşedinte dă citirea telegramei de mulţumire pe care a trimis-o în numele Camerei române, Camerei deputaţilor din Italia, precum şi telegramei de mulţumire şi simpatie pe care Camera italiană a trimis-o, ca răspuns, Camerei române, — acestea cu prilejul chestiunei macedonene (Aplauze).

Dl Ion I. Brătianu: Sunt chestiuni cari trec peste luptele de partide şi chestiunile naţionale sunt de această natură. Comunicarea pe care ne-a făcut o dl preşedinte, îmi dă prilejul să spun că de acum câte-va zile voiam să aduc în dezbatere această chestiune. Atunci ministrul afacerilor străine m'a rugat să mai amân câte-va zile. Am fost fericit să primesc această cerere. In adevăr, aflu astăzi că ziarele turceşti au publicat o Iradea prin care se recunoaşte românilor de a avea muktari (primari) şi comunităţi religioase. *Acest succes este datorit politicei noastre şi ne putem felicita.*

Incă din 1902 cabinetele europene au fost sesizate printr'o notă, pe când eram ministru al afacerilor străine, de chestiunea Românilor din Macedonia. Aceste puteri ne au ajutat mult în acţiunea noastră. Politica noastră a fost susţinută fiindcă a fost dreaptă. De aceea trebue s'o urmărim cu continuitate, mai cu seamă că interesele noastre sunt aceleaşi ca şi ale Europei. Ori care ar fi orbirea unor organe eclesiactice din Turcia, nu ne îndoim de isbânda definitivă a cauzei noastre. Ne exprimăm în acest moment recunoştinţa noastră factorilor cari au contribuit la acest succes al cauzei române, şi în primul rînd marilor puteri. (Aplauze).

Dl M. G. Cantacuzino cere dlui ministru de externe declaraţiuni formale în privinţa succesului repurtat de România.

Iată declaraţiunile făcute de dl general I. Lahovari, ministrul afacerilor străine, atât în Cameră cât şi în Senat, în chestiunea conflictului cu Turcia:

Conflictul care s'a ivit între noi şi Imperiul Otoman este drept a o recunoaşte, n'a fost provocat printr'un act al guvernului Imperial însuşi. El s'a născut din neobservarea de către valiul din Ianina a ordinelor date de Sublima Poartă, neobservarea care a atins grav demnitatea şi interesele statului român.

In adevăr, la Ianina am obţinut în 1902 instalarea unui consulat român şi avem şcoli române a căror deschidere s'a făcut tot cu autorizaţia guvernului imperial.

Valiul a văzut cu ochi răi instalarea conzulatului român şi a refuzat a recunoaşte pe revizorii nostri şcolari deşi ei aveau scrisorile de recunoaştere a calităţei lor semnate şi date de Alteţa Sa Marele Vizir de ministerul instrucţiunei publice otoman.

Mai mult încă, valiul, profitând de un incident ivit în zilele de Paşti într'un sat român vecin de Ianina între Români şi Greci relativ la citirea rugăciunilor în limba română, şi-a permis a aresta pe provizorii nostri, sub pretext de instigaţiune; deşi ei nici nu călcase prin acel sat.

La protestările noastre a rezistat şi a rezistat chiar la ordinele ce i-s'a dat dela Constatinopol, căci în loc de a-i pune în libertate, i-a expulzat după teritoriul Imperiului şi i-a debarcat la Brindisi.

Simte ori cine ce atingere gravă această purtare a Valiului aducea acţiunei noastre în Macedonia şi prestigiului nostru înaintea populaţiunei române din Turcia. Demnitatea regatului suferea de această atingere şi o intervenţiune energică pe lângă sublima poartă se impunea.

Domnilor, astăzi când conflictul este rezolvat, să-mi daţi voe să nu vă arăt cât de acut devenise la un moment. Dar ne-am ştiut tari, simţând cu noi sufletul întregei naţiuni şi am persistat spre a dobândi satisfacerea aspiraţiunilor neamului.

In privinţa conflictului, însuşi dela Ianina valiul a primit ordin imperial ca, cu ocaziunea sărbătorei noastre naţionale, să meargă la conzulatul român să facă vizită conzulului nostru încât neînţelegerea să fie uitată.

Revizorii expulsaţi vor fi repatriaţi şi readuşi la Ianina spre a-şi exersa misiunea lor de revizori ai şcoalelor române.

Aceasta pentru regularea incidentului dela Ianina.

Pentru însă ca asemenea conflicte să fie înlăturate pe viitor, M. S. I. Sultanul a binevoit a acorda un irade imperial, care a fost comunicat oficial şi a apărut eri 10 Maiu în toate ziarele din Constantinopol.

Prin acest irade Majestatea Sa, în înalta sa bună voinţă către populaţiunea română din imperiu, a acordat recunoaşterea naţionalităţei sale cu drepturile civile pe picior de egalitate cu celelalte populaţiuni creştine după teritoriul otoman. Această recunoştere explică dreptul de a se închina în limba română în biserici, de a avea şcoli române cu revizori şi profesori români, de a constitui comunităţi alegând pe muktarii lor (primarii lor), de a avea delegaţi sau consiliile lor de administraţiune ale vilaetelor. Astfel ziua de 10 Maiu însemnează încă odată un mare progres al neamului. Este o zi fericita pentru Români.

Să-mi daţi voe, dlor, să constat că acest fericit rezultat a fost dobândit şi este datorit încordărei tuturor forţelor naţiunei române.

Aduc omagiile mele preselei de toate nuanţele, care a ştiut a păstra tăcerea şi n'a împedicat negocierile relative la aplanarea conflictului prin destăinuiri şi polemici inoportune.

Mulţumesc majorităţei acestui parlament, care ne-a exprimat o încredere deplină prin calmul cu care a aşteptat soluţiunea unei chestiuni atât de gravă.

Asociez la mulţumirile mele opoziţia, care a arătat şi de această dată că în marele interese naţionale toţi Românii merg uniţi mână în mână.

Termin prin a arăta că România trebue să fie recunoscătoare către M. S. Sultanul pentru bunăvoinţa ce a arătat credincioasei sale populaţiuni de neam român şi a adresa expresiunea recunoştinţei noastre către marile puteri cari au dat sprijinul lor dreptei cauze a Românilor.

In chestia conflictului — resolvat cu rocos — României cu Turcia, şeful partidului liberal naţional, dl *D. A. Sturdza* a făcut următoarea declaraţie în şedinţa dela 24 Maiu a Senatului:

Partidul naţional-liberal simte o deosebită satisfacere a auzi ştirea că M. S. Sultanul a acordat Românilor din imperiul otoman egală dreptăţire cu ceilalţi supuşi ai săi.

„Românii din Imperiul otoman au fost totdeauna supuşi credincioşi ai Sultanului şi au ştiut prin muncă inteligentă şi purtarea lor paşnică să câştige simpatiile Europei întregi.

„Noi Românii din Regat datorim Sultanului prin acest act de dreptate, mulţumirile noastre cele mai vii şi cele mai călduroase.

„Nu putem însă să nu aducem şi tributul nostru de recunoştinţă Maiestăţei Sale Regelui care şi de astă dată ne-a dat o dovadă vie de

Din gardă...

Zilele treecute presa noastră a înregistrat trecerea la cele veşnice a inginerului de comassare Ilie Dop, în vîrstă de 43 ani... Scurt şi fără multă tânguire, ca-şi când ar fi fost vorba de un simplu incident, peste care se trece curând la ordinea zilei.

Şi cu toate acestea, adevărul este, că de mult pământul rece n'a acoperit o mai caldă inimă românească de cum era a inginerului Dop. Pe vremurile de mare însufleţire naţională, în aşa zisa epocă memorandistă, Ilie Dop şi-a luat întreaga parte de luptă şi numai modestia sa fără seamăn a contribuit ca totuşi atât de rar să se pomenească numele lui. Noi amicii cari l'am cunoscut însă mai de aproape şi l'am iubit cu atât mai mult, cu cât îl cunoşteam mai bine, ştim ce suflet de aur se reoglindea în acei ochi albastri, limpezi şi veşnic zimbitori ai adormitului în Domnul...

Fiu de ţăran şi care nu terminase de cât o şcoală agronomică, la Mediaş, dacă-mi aduc bine aminte, Ilie Dop printr'o muncă stăruitoare şi inteligenţă deosebită, după-ce ani de zile a lucrat pe lângă inginerul Tilea, a pus ban lângă ban, din nopţi a făcut zile, studiind neîntrerupt, până isbuteşte la Viena să obţină diplomă de inginer comassator.

N'am să-i fac însă biografia, mai ales că aceasta se poate resumă în trei cuvinte: muncă, devotament, iubire. A muncit ca să-şi facă o poziţie, a fost d'un rar devotament pentru causa naţională, a iubit cu ardoare amicii şi pe cei d'aproape ai lui... Şi mai ales nu l'a auzit nimeni să vorbească rău de cine-va. Era d'o fire, blândă, care iartă.

Făcea parte din *garda* dela Sibiiu, comandată de *Căpitanu*, cum cu dragoste şi mândrie îi ziceam lui Eugen Brote. Luase parte activă în lupta ce se dase pentru ca „Tribuna“ să rămână în mânile „tribuniştilor“, ear nu s'ajungă, prin licitaţie (în Februarie 1892), în mânile diaconoviceşti... Când s'a pus la cale deputaţia la Viena, cu Memorandul, era neobosit, ear când adunarăm la Sibiiu poporul, să facem manifestaţie lui Dr. Raţiu, pe care canalia din Turda îl bombardase cu pietri, cine-ar mai şti să spună câte sate cutrierase Ilie Dop?... Tot aşa pe vremea conferenţii măreţe din 1893, apoi la 1894, când s'a ţinut la Cluj procesul Memorandului şi la 1895, când s'a convocat congresul naţionalităţor, făcuse parte din biuroul intim al comitetului dela care porneau scrisorile informative şi mai ales apelurile însufleţitoare...

Seara ne strîngeam la redacţia „Tribunei“. Sosea Căpitanul, să dea ordinul. „D-ta Albini ai să faci un apel“ (aşa şi aşa)... Muscalu (Russu Şirianu!) are să scrie primul... Dordea să traducă articolul din „Pester Lloyd“, Viky să întocmească un catalog (urmau instrucţiile) ear D-Ta, d-le Dop, să ne scrii un articol pentru „Foaia Poporului“, despre comassare şi foloasele ei“... Ori despre alte chestii economice, la cari Dop se pricepea de minune... Şi multe articole economice bune au apărut în „Tribuna“ şi „Foaia Poporului“ din condeiul lui Dop. Modest însă, n'ar fi iscălit nici de silă. A trebuit să insistăm pe lângă el să subscrie cartea (despre comassare) ce a tipărit pe acea vreme, carte pe care o împărţea gratis, căci n'avea bucurie şi satisfacţie mai mare decât să poată lumina ţărănimea..

Nici nu s'a bucurat doar nimeni mai tare decât el, când s'a putut înfiinţa „Foaia Poporului“ pentru-că petrecându-şi zilele — din primăvara până toamna tîrziu — mai mult în mijlocul poporului, îşi da bine seama de ce folos le poate fi ţăranilor lectura bună.

Imi aduc aminte cu duioşie de acei ani de entusiasm.

Lovită de procurori pe d'oparte, ea pe de altă parte de fraţii cari voiau s'o acapareze, îi mergea greu „Tribunei“ edată de societatea pe acţii. Ca să uşurăm situaţia, facem casină (seara) la redacţie şi sub titlul acest fruntaşii şi *garda* (de 12 tineri) plătea chirie. Cel dintâiu care venea la „casină“ şi plătea înainte, era Ilie şi cel din urmă care depunea sara condeiul, era tot el. Dacă nu era ceva mai important de lucru, nu se da îndărăt nici de scrisul — adreselor pentru „Foaia Poporului“ (abonenţii veneau cu grămada, încât nu se puteau tipări atâtea adrese, ci le scriam, stând adesea până la miezul nopţii).

Sâmbetele seara le petreceam cu toţii împreună. Când era vreme frumoasă, ne duceam la restaurantul din pădure: Căpitanul, mult regretatul Dr. Barcianu, Dr. Crişianu şi N. Cristea, apoi D. Comşa şi D. Cunţan (singurii cari au mai rămas dintre cei bătrîni) şi tineretul. Toasturile erau interzise, în schimb fiecare trebuia să cânte una... Ilie cânta multe: avea un tenor dulce şi nimeni nu ştia să cânte „de pe ceglău“ atâtea şi aşa cum cânta el... Intr'un moment de inspiraţie Viky (tata meseriaşilor, p'atunci băiat tânăr şi ferches) a şi făcut o strofă care se termina

...epciunea cu care conduce interesele patrieĭ ...ntăreşte aşezământul Regatuluĭ în poziţiunea ...a europeană“.

Dl *Gr. Tocilescu* spune că ţeara care ne-a ...tat maĭ mult în această chestiune este ţeara ...ororă Italia. Intreg Parlamentul italian a primit ... mare bucurie vestea pe care ne-a adus-o dl ...ahovary. Maĭ mult, Parlamentul italian, pentru ... să se aplaneze conflictul, a desbătut cu mare ...ragoste această chestiune.

Cine n'a cetit discursul deputatuluĭ Galli şi ...spunsul sub-secretaruluĭ de stat Fussinato?

Italia şi nobilul eĭ popor, au susţinut în tot...una interesele neamuluĭ nostru. (Aplauze). De ...ceea cred să mă fac ecoul tuturor trimiţând o...magiile noastre de recunoştinţă acestuĭ popor.

Răsboiul ruso-japonez.

Tokio, 27 Maiu. *Erĭ o luptă înverşu...ntă a avut loc pe uscat, lângă Veyanpau...en. Ruşiĭ, cu numeroşĭ călăreţĭ, au atacat ... Japonezĭ. După o luptă de* $1^1/_2$ *oră Ru...ĭ au fost respinşĭ, cu numeroase perderĭ. ...tre ceĭ căzuţĭ este şi colonelul Legenov.*

Petersburg, 27 Maĭ. Admiralul *Birilev*, ...mit comandant al floteĭ din extremul ...rient, cu întreg statul săŭ major, a plecat ... de aicĭ. La despărţire, a zis, celor carĭ ...au însoţit la gară, următoarele:

— Azĭ începe dar un nou act al dra...el. Care va fi sfârşitul, numaĭ D-zeu ştie.

Londra, 27 Maiu. »Daily Chronicle« ... primit ştirea, că guvernul bulgar a cum...ărat dela Argentina 4 încrucişătoare şi 3 ...rpiloare, *pe carĭ însă li-a cumpărat pen...u Rusia.* Cum Bulgarieĭ Japonia nu-ĭ poate ...ce nicĭ un răŭ, desigur că va lua mă...rĭ contra Argentineĭ!

Tokio, 27 Maiu. După un raport ofi...al, pe teritor japonez, în diferite oraşe, ...nt internaţĭ ca prisonierĭ de răsboiu 918 ...icerĭ şi 63.844 soldaţĭ ruşĭ. Ceĭ maĭ mulţĭ ...nt în oraşul Hamatera, ş'anume 27.925, ... Port-Arhur maĭ sunt 5085 soldaţĭ ruşĭ ...isonierĭ. Eĭ se simt foarte bine, căcĭ au...torităţile militare japoneze ĭiĭ tratează cu ...ultă bunăvoinţă.

— *Ştiri prin poştă.* —

Arthur von Raimann, contra-admiral austro-ungar scrie despre starea răsboiuluĭ pe mare în Extremul-Orient:

Dacă admiralul Togo va fi învins şi nu se va amesteca în răsboiu Anglia, nu încape îndoială că răsboiul se va sfîrşi răŭ pentru Japonia. Nu numaĭ că e cu putinţă ca Rojdestvenski să învingă, dar chiar şi probabil. Să pună Togo tot pe o carte? Un Moltke ar zice; Nu. Şi Togo nu se va arunca într'o aventură primejdioasă.

Togo şi-o fi zis că mijlocul cel maĭ bun de-a asigura legătura între armatele din Mandşuria şi Japonia, e de-a păstra cât maĭ în întregime flota de răsboiu. Iĭ va pîndi pe Ruşĭ şi le va face tot răul trimiţând asupră-le vase micĭ. De altfel va lăsa pe Rojdestvenski să se ducă la Vladivostoc. Intrînd acolo flota, Rusia va avea o flotă puternică într'un port sigur, dar nu stăpânirea măreĭ. Flota luĭ Togo va rămânea întreagă şi gata a răpi domnia măreĭ.

Rojdestvenski va ajunge la Vladivostoc, îşĭ va drege stricăciunile floteĭ, dar nu va putea rupe legăturile armatelor japoneze cu Japonia. Le va îngreuia dar rupe nu. Japoneziĭ au foarte multe încrucişătoare carĭ vor ataca şi nimici toate încrucişătoarele Rusieĭ, de-asemenea vor însoţi flotele de transport ale Japonieĭ. Mastodonţiĭ măreĭ, cum li-se zice chiurasatelor, nu vor fi de nicĭ un folos Ruşilor în lupta aceasta cu încrucişătoare. Decĭ Japoneziĭ, cumpăniţĭ, cum sunt, nu vor încerca o luptă pe mare cu flota întreagă. Rojdestvenski va sosi în Vladivostoc şi se va repara, dar de eşit iĭ va fi maĭ anevoie; căcĭ Japoneziĭ vor samăna împrejurimile cu mine, ca şi la Port-Arthur şi istoria se va repeta.

Rusia, slabă în încrucişătoare faţă de Japonia, flota eĭ, vecînic silită, a trece cu pază prin o zonă primejdioasă de zece mile marine, orĭ de câte orĭ va voi să între sau să iasă din port, silită a se aproviziona pe uscat, câtă vreme flota luĭ Togo stăpâneşte marea, nu va putea, deşi superioară în putere, să schimbe soarta răsboiuluĭ câtă vreme Japonia nu va voi să dea lupta hotărîtoare pe apă.

Rojdestvenski ar trebui decĭ să caute lupta, căcĭ numaĭ atuncĭ ar putea trage foloase din chiurasatele sale. Poate să-l silească pe Togo, atăcând, de pildă Tokio. Nogo va alerga în ajutor şi lupta se va da, între flota japoneză întreagă şi teafără şi între cea rusească, neapărat slăbită şi obosită prin atacul asupra Tokiouluĭ.

In asemenea împrejurărĭ Japonia are tot dreptul a crede că va eşi biruitoare. Bătălia dela Lissa a dovedit ce greşală grea a făcut admiralul Persono, atăcând insula Lissa, înainte de-a fi bătut flota austriacă.

La asemenea greşeală va sili Togo pe Ruşĭ, jucând rolul luĭ Fabius Cunctator.

DIN ROMANIA.

Serbarea zileĭ de 10 Maiu. Bucureştĭ, 11/24 Maiu. A 24 aniversare a încoronăreĭ M. S. Regeluĭ s'a sărbătorit erĭ cu acelaşĭ ceremonial obicînuit ca în toţĭ aniĭ. O sută şi una de salve de tun au anunţat de dimineaţă ziua aniversăreĭ încoronăreĭ.

Un public imens care ocupă trotuarele pe tot parcursul, au aclamat în modul cel maĭ călduros pe Membriĭ Familieĭ Regale.

La Mitropolie. Serviciul divin dela Mitropolie a fost oficiat de către P. S. S. Archiereul Nifon, vicarul Mitropolieĭ; au asistat toţĭ domniĭ miniştriĭ.

După oficiarea serviciuluĭ divin, Membriĭ Familieĭ Regale au plecat dela Mitropolie, cu acelaşĭ ceremonial.

M. S. Regina cu A. S. R. Principesa Maria şi cu miciĭ Principĭ Carol, Elisabeta şi Maria într'o trăsură à la Daumont trasă de şease caĭ, iar M. S. Regele, A. S. R. Principele Ferdinand şi statul major regal urmau călărĭ. Cortegiul regal astfel format, era închis de un escadron de jandarmĭ călărĭ.

Parada. M. S. Regele cu statul major regal au sosit după câte-va minute şi au luat loc la stânga pavilonuluĭ regal, lângă statuia luĭ Mihaĭ-Viteazu, pentru a primi defilarea trupelor şi a şcoalelor

Defilarea Au defilat în sunetul muzicelor militare, ceĭ d'întîiu, eleviĭ şcoalelor rurale din judeţul Ilfov, echipaţĭ în semi-batalion, cu uniformă naţională, cu puştĭ şi cu opincĭ.

In capul lor mergeau revizorul şcoalelor al judeţuluĭ Ilfov şi învăţătoriĭ copiilor.

Ţinuta semi-batalionuluĭ de copiĭ a fost excelentă: în capul coloaneĭ se afla câte un şef de garnizoană de fie-care comună.

Copiiĭ au defilat în cea maĭ perfectă ordine, păstrând cu precizie aliniarea şi având o ţinută marţială.

Un entuziazm indiscriptibil a izbucnit în publicul azistent la apariţia semi-batalionuluĭ de copiĭ.

M. S. Regele i-a privit cu multă satisfacţie iar din pavilionul regal au zmuls admiraţie.

„Intre noĭ să nu maĭ fie,
„Decât Boc şi Dop Ilie . .

Şi răsuna pădurea de cântecele noastre, maĭ ...es când ne întorceam acasă. . . Parcă-l văd pe ...e: venea de braţ adesea cu Nicolae Roman ...ort după ce a stat un an în temniţa Seghedi...inĭ, osândit în procesul *Repliceĭ*) şi făcea haz ...zav când noĭ cântam versurile luĭ Viky. . .

Ear acum Ilie Dop nu maĭ este. Moartea ... stins lumina plină de căldură şi bunătate a ...ilor, mormântul rece a închis acea comoară ... însufleţire. Il deplânge tinera văduvă şi un ...iat care-l fusese cea maĭ scumpă mângâiere a ...ţiĭ sale bine împlinită, dar scurtată când putinţa ...a lucra pentru popor iĭ era maĭ în plinătate...

Maĭ trebua oare căutat tragicul prin ro...ane? Nu ni-l oferă cu îmbelşugare tristă viaţa ...or de aproape şi iubiţĭ aĭ nostri? !... *Barsuc.*

SCRISOARE DESCHISĂ

Dluĭ M. G. Holban,
directorul „Revisteĭ Idealiste“.

Domnul meu,

N'am cinstea să vă cunosc personal. Ştiţĭ însă ...arte bine, că pentru a te înţelege cu cine-va ... chestiunĭ literare, nu e de neapărată nevoe ... persoana să-ţĭ fie cunoscută. Experienţa ne ...aţă chiar, că maĭ uşor şi maĭ cu inima de...chisă poţi să vorbeştĭ une orĭ unuĭ necunoscut, ...ci te va înţelege maĭ bine şi va fi maĭ leal ...cât un tovarăş de cerc, pe care poţĭ să-l vezĭ ...nic. In orĭ-ce caz, se poate discuta maĭ obiec... cu un om, de care nu te leagă nimic, afară ... de stima ce o datorăm fiecăruia, pentru ...nca şi bunele luĭ intenţiĭ.

Cele câte-va şire ce a-ţĭ tipărit, în două rîndurĭ, asupra încercărilor mele critice, mă fac să cred că n'o să vă surprindă tonul deschis al scrisoriĭ mele. Se pare că voiţĭ a-mĭ recunoaşte calitatea de-a iubi adevărul ca principiu în constatarea meritelor literare. Dacă asta se poate numi o calitate, voiu face uz de ea, pentru a vă mărturisi acĭ tot adevărul despre revista ce conduceţĭ şi în deosebĭ despre numărul din Martie c., al căruĭ cuprins m'a făcut să vă atrag atenţia bine-voitoare asupra unora şi altora.

Aşa cum apare revista D-voastră, fără o linie de conduită literară, fără să stîrnească un interes cald în vre-o parte, mărturisesc că nu am putut înţelege rostul eĭ de a fi. Eu, în genere, nu pot concepe un organ românesc de publicitate, care să nu aibă un program, o ţintă sigură. De aşa numitele tribunĭ publice unde orĭ ce pensionar poate să-şĭ verse proza sau poezia asupra cititoruluĭ prins cu arcanul, am avut totdeauna oroare: sunt ca grădinile publice, cu fiinţe idem, ca localurile publice, unde nu există nicĭ control, nicĭ condiţiunĭ de admitere.

Să nu-mĭ răspundeţĭ prin asemănărĭ cu reviste similare din străinătate. „Revue des deux mondes“, cu care ca format şi copertă revista d-voastră este identică, nu e scrisă numaĭ pentru Franţa şi chiar de ar fi, cititoriĭ eĭ nu se pot asemăna cu cititoriĭ d-voastre. Publicul nostru trebue format încă, făcându-i-se câte-va teoriĭ de dezvoltare culturală, puţine dar clare, pentru a şi le însemna bine, până la o nouă fasă, în care-l va duce o altă generaţie. El nu poate fi lăsat pradă unor discuţiĭ sterpe, carĭ nu sfîrşesc nicĭ odată prin a lămuriĭ ceva. Uşurinţa cu care se publică în organele liberale orĭ-ce părere şi iscălită de orĭ-ce condeĭ, prevenirea cu care se inserează apoĭ răspunsul, împedecă formarea uneĭ convingerĭ sigure, cu atât maĭ mult că nimenĭ nu intervine cu autoritatea sa individuală — şi acesta ar fi rolul directoruluĭ — să stabilească adevărul. Astfel tribunile publice, carĭ în cele maĭ multe cazurĭ sunt simple întreprinderĭ comerciale, ajung a fi o plagă pentru cititorĭ, un canal de secreaţiunĭ intelectuale zăpăcitoare şi un mijloc de a satisface vanităţile tuturor literaţilor nevoieşĭ.

Dar poate d-voastre nu aveţĭ de gând a face o tribună liberă, ci maĭ mult un organ de control, după pilda orĭ-căruĭ ziar independent, ce-şĭ ia asupra-şĭ rolul de a supraveghia şi ţinea în frîu mişcările politice din taberele opuse.

In acest caz aveaţĭ una din cele maĭ frumoase şi, fireşte maĭ ingrante misiunĭ de îndeplinit. Literatura noastră de astăzĭ are în adevăr nevoe de un ochiu treaz şi nepărtinitor, de un scriitor care să ştie pluti de-asupra orĭ-căruĭ interes de persoană, partid sau grupare şi să nu se sfiască a surprinde şi dezvăli şi biciunile fie-căruia. Rolul literal al misantropuluĭ Alceste nu este tocmaĭ de prisos.

Nu eu însă, sau alţiĭ ca mine, carĭ pentru o informaţie esactă putem fi loviţĭ în existenţa noastră, putem să luăm asupra noastră acest rol de corectorĭ aĭ făcătorilor de falşe credinţe în literatură, ci oamenĭ independenţĭ şi oamenĭ cu situaţie, ca d-voastră. Nicĭ criticĭ ca dl Mihail Dragomirescu, cel fricos ca un Ovreĭ şi brutal ca un Bulgar, nu vor contribui vre-odată la stabilirea unuĭ echilibru în opinia publică, ci numaĭ un scriitor cu bun simţ şi înzestrat cu oare carĭ calităţĭ sufleteşĭ superioare.

A S. R. Principele Ferdinand a defilat în fruntea trupelor, ca comandant al corpului II de armată şi apoi a luat loc la stânga M. S. Regeluĭ.

Au defilat pe rând: ofiţeriĭ statuluĭ major al corpuluĭ II de armată, plutoanele ofiţerilor fără trupă sub comanda dluĭ colonel Gheorghiu, comandantul pieţeĭ; eleviĭ şcoaleĭ de arte şi meserii, aĭ şcoaleĭ de cavalerie şi infanterie, aĭ şcoaleĭ de artilerie şi geniu, aĭ şcoaleĭ de podurĭ şi şosele, aĭ institutuluĭ medico-militar.

Sfârşitul defilăreĭ. Terminându-se defilarea, M. S. Regina, A. S. R. Principesa Maria şi miciĭ Principĭ au plecat în aceeaşĭ trăsură la palat, iar M. S. Regele, A. S. R. Principele Ferdinand şi statul major regal au mers călărĭ.

Serbarea şcolară din Cişmegiu. La orele 3 după ameazĭ a fost în Cişmegiu o serbare şcolară la care au luat parte toate şcolile primare de băeţĭ şi fete din Capitală, şi semi-batalionul de copiĭ organizaţĭ milităreşte de dl căpitan Chiriţescu din reg. IV. Ilfov No. 21.

AA. LL. Regele Principiĭ Carol şi Elisabeta au primit florĭ şi s'au întreţinut cu delegaţiunile diferitelor şcoale. Apoĭ au primit defilarea elevilor şi a semi-batalionuluĭ organizat milităreşte.

Concursul de oină. Concursul de oină ce se ţine în fie-care an, a fost urmărit cu un mare interes de un public numeros. Au concurat toate şcoalele secundare din Capitală, seminarul Central şi şcoala normală de aplicaţie. Echipele liceuluĭ „Mihaĭ-Viteazu“ şi a seminaruluĭ Central au avut acelaş număr de puncte, şi premiul a fost împărţit între ele.

Iluminaţia. Seara, calea Victorieĭ şi străzile din centru au fost feeric iluminate. Afluenţa de lume era de nedescris

La orele 10, MM. LL. Regele şi Regina, şi AA. LL. Regele Principiĭ Moştenitorĭ au făcut o plimbare în trăsură pe calea Victorieĭ.

Muzicele militare au cântat până seara târziu pe pieţele publice.

Serbarea dela Ateneu. Pentru sădirea simţimântuluĭ românesc şi desvoltarea conştiinţeĭ naţionale în şcolărime, ministerul instrucţieĭ publice a organizat cu prilejul acesteĭ marĭ zile de reînviere naţională, două sărbărĭ, la Ateneu şi la Teatrul Naţional.

D'ale şcoaleĭ.

Pentru adevăr.

(Urmare şi fine).

Voiu să reviu la timpul său în chestia de şcoale comunale, ventilată de o mână de uniţĭ de aicĭ — pentru şcoala lor ce trebuia să se închidă.

Urmaşul învăţător încă la venirea sa în comuna Izvin, în două rîndurĭ se adresase prin presidiu comitetuluĭ parohial de aicĭ, sub Nriĭ prot. de inmanuare 18 şi 19 din luna luĭ Decemvrie 1903, spre a fi spriginit cel puţin în partea unuia cor vocal bisericesc, cu cât dînsul nicĭ nu cunoştea tinerimea coristă. Nicĭ vre-un răspuns, nu — nicĭ până acum!

S'a adresat el şi la un alt loc maĭ înalt. Din consideraţiunĭ de respect, retac un asemenea loc, dacă şi de aicĭ tăcere.

S'a adresat încă direct tinerimeĭ coriste, pentru participarea la orele de cântare şi instrucţiune. Mulţĭ însă afirmându-se prin absenţă, cu a lor vădită nepăsare.

Pe uniĭ ca aceia singură adunarea generală a Reuniuniĭ dela 7 Februarie 1904, sub Nr. 4 de prot., trebuia să-ĭ şteargă din registrul societăţiĭ. Tot atuncĭ pe alţiĭ, din care cu consideraţiunĭ pentru etate, să-ĭ privească de membri onorarĭ (Nr. 2 de prot.), cu dreptul de a lua eĭ parte pe lângă un scaun gratuit numaĭ la producţiunile şi petrecerile societăţiĭ, în conformitatea §-luĭ 6 din statute.

Cu toate acestea o parte dintre ceĭ deja ştersĭ orĭ priviţĭ de membri onorarĭ, înca se maĭ ţin fără a lua eĭ parte — în toate drepturile rezervate membrilor activĭ.

Oamenĭ oţeliţĭ de multe păţeniĭ trebuesc dară ca să le poată face tuturora pe voe, necum un tînăr învăţător singur, singurel delăsat, până când întregul rău iaraşĭ numaĭ asupra luĭ să se răsbune.

In urma uneĭ noĭ constituirĭ pe anul crt. al birouluĭ Reuniuniĭ, buniĭ nostri coriştĭ — — parte şi sub influinţa unora ştersĭ din registrul societăţiĭ, în contrazicere cu legea statutelor şi fără vre-o urmă de protocol, cu majoritate de un singur vot aflaseră de bine ca să-şĭ aleagă pe un membru de preşedinte. Unor asemenea influinţe şi rezultate apoĭ desele cochetărĭ faţă de cel ales, de unde şi noile curente carĭ să dovedească — cumcă un învăţător tot numaĭ o nicovală e...

Maĭ lipsea i-că arangiarea la nişte concerte, respective jocurĭ şi petrecerĭ, care cu orĭ-ce preţ trebuiau câştigate din concursul alegeriĭ de învaţator, daca nu şi din decretul acestuia. Ilegalul preşedinte apoĭ şi paradase deschis pe aceasta teză.

Anticipând scuza mea la expresiunĭ poate şi imodeste faţă de onorabilul cin preoţesc întreb în onoarea esceptiunilor: oare aptitudinile omiletice pentru cine sunt? câte apoĭ să şi aplică cu promtitudinea recerută? Altele nu le maĭ ating, dacă şi puţinele acestea în deajuns vor fi?

Şi cu cât nicĭ singur comitetul Reuniuniĭ de aicĭ, în tenoarea §-luĭ 12 din statute, nu decretase vre-o ţinere de concerte; cu cât urmaşul învăţător nu prea multe bucuriĭ avuse dela samă de coriştĭ, apoĭ adaug şi eu: cum-că ... moment nicĭ dânsul nu se învoise la nişte ocupaţiunĭ laterale din noapte în noapte...

Intre acestea eu, ca membru fondator al Reuniuniĭ, conchemasem pentru consultare pe mulţĭ foştĭ coriştĭ şi respective membri onorarĭ, prezentându-se: Ioan Ursu, Chira Bogdan, Ioan Vuia, Teodor Novac, Avram Novac, Efta Căruntu ş. a. ba şi judele nostru comunal Costa Vuia.

După-ce am cetit acestora unele părţĭ maĭ esenţiale din legea statutelor; după-ce le-am explicat drepturile şi datorinţele dintre categoriile de membri cu poziţia şi scopul societăţiĭ, apoĭ pe toţĭ i-am şi rugat: ca şi dânşiĭ să coajute la aplanarea neplăcutelor diverginţe, readucerĭ în alte stadiĭ maĭ bune pentru mersul Reuniuniĭ — întru interesul adevărateĭ păcĭ.

Şi de asemenea conchemase urmaşul învăţător pe activiĭ coriştĭ. Am luat şi eu parte şi le-am dat sfat şi îndreptare, în dragostea de pace. Promisiunĭ dară din ambele părţĭ, ca concertul să se ţină la Dumineca Tomiĭ a hramului bisericesc de aicĭ. Vreme era încă destul în timp de 4—5 săptămânĭ pentru pregătirĭ.

Insă buniĭ nostri coriştĭ aflaseră de conveniabil maĭ vârtos calea lor pe la Domnul protopop, între carĭ judele comunal Costa Vuia şi alţiĭ afară de cor, la învinuirea învăţătoruluĭ cu neconducerea coruluĭ, precum şi altele ce dânsul nicĭ nu le exprimase.

In 9/22 Aprilie a. c. M. On. domn protopop-inspector şcolar Dr. Tr. Puticĭ având a cerceta ambele noastre şcoale, la locul acesta parte a luat maĭ mulţĭ oamenĭ din popor ... părinţĭ interesaţĭ, cum în firea poporuluĭ e ... maĭ dă vre-o căpetenie prin sat. Singur judele comunal Costa Vuia şi învinuitoriĭ învăţătoruluĭ se preumblau numaĭ pe lângă păreţiĭ din fară a şcoliĭ; pentru-că dânşiĭ nu interesul acesta îl aveau, ci răzbunarea lor faţă de un învăţător maĭ puţin vinovat de cât eĭ sunt, în fond ... — ca să se conturbe pacea dintre învăţător ... popor la nişte şcoale comunale.

Citat învăţatorul în casa Reuniuniĭ române de cântărĭ şi muzică a plugarilor de aicĭ, ... dară cu a lor dreptate: ilegalul president ... cor ales cu a sa sinceritate; judele comunal Costa Vuia, cu a sa scrisoare scoase din ... zunar, în dreptul de şcoale comunale: fătarnicul Alexandru Vuia expresiunilor sale pentru omorîrea cu petri a învăţătoruluĭ; uniĭ coriştĭ deja ştersĭ din registrul Reuniuniĭ orĭ priviţĭ de membri onorarĭ a se validita şi eĭ de drepturĭ maĭ alţiĭ ca pe ceĭ validitaţĭ în toate drepturile să-ĭ şi scoată eĭ afară dela un loc cu dânşiĭ ...

Vi-s'au oferit însă atâtea prilegiurĭ să vă afirmaţĭ ca element de control în mişcarea literară din ultimiĭ treĭ anĭ şi n'aţĭ făcut-o. La şirul de polemicĭ, nu tocmaĭ fără interes obştesc, d-voastre n'aţĭ luat parte.

De curînd chiar, s'a iscat o încăerare destul de sdravănă asupra curentelor maĭ nouă. Şi câte nu s'au scris cu ocazia asta, câte supărărĭ şi desfacerĭ de prietinĭ nu s'au produs! Dacă d-voastră aveaţĭ rolul de măsurător al dreptăţeĭ, sau maĭ corect dacă eraţĭ înzestrat cu toate însuşirile unuĭ director de mare organ de control, câte nu vi s'ar fi desvălit acum. Maĭ ales dacă priveaţĭ puţin şi după culise, — căcĭ culisele literare îşĭ au şi ele importanţa lor une orĭ.

Un caz special. Articolul dluĭ Mehedinţĭ „Primăvara literară“ a făcut asupra unora impresia, că ar voi să fie o încercare de a socoti generaţia literară de astăzĭ drept o fază nouă a „Junimeĭ“ de odinioară. Aceeaşi impresie, dacă pot să mă exprim astfel: de revendicare junimistă, au făcut-o şi alte articole, în carĭ prea s'au trecut cu vederea influenţa hotărîtoare a dlor Coşbuc şi Vlahuţă asupra scriitorilor de astăzĭ.

Mărturisesc că eu n'am putut descoperi o tendinţă da natura asta în pomenitele articole. Cum însă vechea Junime continuă a fi un fel de *nolli me tangere*, căcĭ recunoscându-ĭ meritele eştĭ tîrît de sărmanul Pop Florantin înaintea nenorocituluĭ public dela Băile Eforieĭ, ear găsindu-ĭ vre-o scădere, eştĭ ameninţat de M. Dragomirescu cu toporul (căcĭ la condeĭ se pricepe ca şi la sabie), — părerea unuĭ desinteresat nu ar fi fost nefolositoare. Aci era rolul scriitoruluĭ independent de a dovedi cum la alcătuirea uneĭ culturĭ contribue elemente adese-orĭ eterogene, cum se întregesc, prieten pe prieten, adversar pe advers r, şi cât de greşit este a reduce o întreagă mişcare culturală la o singură formulă sau la o singură grupare.

D-voastră însă, domnule Holban, vă înveliţĭ în haina idealistă a tăcereĭ şi tot ce actual trece ne luat în seamă de d-voastră şi prin urmare necunoscut de cititoriĭ ce-ĭ aveţĭ.

In schimb?

Văd că tot maĭ agitaţĭ o chestie peste care noĭ, ceialalţĭ muritorĭ, am trecut de mult şi în jurul căreia s'a făcut singura polemică în revista d-voastră: ardelenismul în limbă şi literatură.

Când discuţia pornise dela dl Duiliu Zamfirescu, tot maĭ avea un înţeles. D-sa e cine-va în literatură şi tot ce scrie, fie şi rătăcirĭ estetice şi teoriĭ hazliĭ de limbă, prezintă pentru cititor un interes. Ş'apoĭ d-sa maĭ avea şi ceva pe suflet, voia să se descarce de o supărare în potriva d-luĭ Slavicĭ. Chiar d-voastre v'aţĭ dat seamă de aceasta, căcĭ aţĭ ezitat a lua răspunderea pentru cuprinsul articoluluĭ. Ceea-ce se întâmplă însă în numărul din urmă al revisteĭ d-voastră, când cruciada anti-ardeleană se reia, sub iscălitura unuĭ necunoscut şi fără nicĭ o rezervă din partea direcţiuneĭ, este o dovadă că d-voastră nu numaĭ că nu exercitaţĭ un control asupra diferitelor fenomene din viaţa noastră culturală, dar nu controlaţĭ cu destulă agerime nicĭ materialul ce apare sub răspunderea d-voastră de director.

Vorbesc adică de articolul unuĭ domn Scriban („unuĭ scrib“ ar zice pur şi simplu spiritualul cronicar dramatic al „Epoceĭ“) ... titlul „Observaţiunĭ asupra limbeĭ moderne“ ... în special de partea „Jidaniĭ şi Transilvăneniĭ“ din Nr. III (p. 326—347). Poate nu l'aţĭ ... Să-mĭ daţĭ voie să vă citez câte-va părţĭ.

Dl Scriban (să nu fie oare tot dl Bercescu) ţine să alarmeze lumea cu afirmaţia că „Transilvăneniĭ subminează limba românească“, ... dl Coşbuc scrie „neromâneşte“, ba „ce e ... trist, maĭ deplorabil şi maĭ decurajant că însuşi dl Iorga“ nu ştie româneşte. „Lumea s'a deprins să vadă în dl T. Maiorescu un om care ştie româneşte, dar eu îl declar de nemţit ... mare parte“.

Şi d-voastră, d-le Holban, faceţĭ parte ... „lumea ce s'a deprins“ a judeca tot astfel? ... vă felicit. Eată acum în ce fel dl Scriban „submineează“ pe Ardelenĭ:

„Imĭ fac datoria de a suna alarmă şi ... chema pe toţĭ Româniĭ la lupta sacră contra tuturor acestor rechinĭ asasinĭ aĭ limbeĭ româneştĭ. Lupta nu va fi uşoară căcĭ deja pecingenea s'a lăţit...

„Jos Transilvăneniĭ decĭ trebue să fie ... gătul tuturor acelor cărora sângele ie clocoteşte sub imperiul celeĭ maĭ legitime revolte! ... toate pericolele cărora poate mă expun, ... deschid focul contra lor. Cine simte ca şi mine ... să se asocieze acesteĭ mişcări de destransilvănizare fie prin ziare, fie în orĭ-ce mod va putea, ... să nu fie prea târziu pe urmă, când Transilvăneniĭ ne vor fi convins că e maĭ bine să ne sinucidem şi să-ĭ lăsăm pe dânşiĭ să-şĭ facă ... cap... în literatură şi în presă. Căcĭ într'o bună dimineaţă ne vom trezi şi noĭ că începem ... vorbim *româneaşte*...

gur învățătorul îngenunchiat și fără nicĭ un ept.

El însărcinat dară sub greumântul suspin- ĭ a conduce întru toate Reuniunea română cântare și muzică a plugarilor din Izvin; care în tenoarea §-luĭ 12 lit. *e* din statute ne ales fiind — nicĭ nu se poate validita de ructorul eĭ legal — trebuia se îngenunche capul său plecat.

Aprob și eu, căcĭ între niște oamenĭ tur- enți prea onor. acela nicĭ că o putea altcum ; însă dacă sfântul adevăr nicĭ când nu te să peară, apoĭ nădejde am în Dumnezeu a se pune acesta încă pentru viitor tot în ĭ pline luminĭ. Până la adevăr nicĭ nu se une maĭ mult un biet învățător, fiind el ul plecat!...

Ingenunchiat și cu capul plecat urmașul ițător, ear parohul nostru maĭ tinăr în drep- de a aplana mult dorita pace între membri luĭ vocal de plugarĭ din Izvin, facă-și eĭ maĭ datoria în cadrul rezervat al puterilor, ambiĭ tinerĭ fiind — viitor au!

Am expus adevărul prin date și fapte con- e: judece acum confrațiĭ meĭ învățătorĭ și ele public al nostru!

Voĭ să revin la timpul său și în chestia coale comunale.

Izvin, 3/16 Mai 1905.

Ioan Mateica,
Inv. pens. membru fondator al Reuniuniĭ.

NOUTĂȚI.

ARAD, 27 Maiu 1905.

— **Dreptul de imunitate** al deputatuluĭ *Russu anu*, în urma referadeĭ luĭ Kalosy Jozsef, suspendat în ședința de erĭ a Dieteĭ. Se ca Dr. Nagy Géza, procurorul care s'a îm- at de teamă că va ajunge în temniță pen- defraudările sale, a pornit proces de presă ra directoruluĭ ziaruluĭ nostru pentru cartea *Românii din statul ungar*“, tipărită în Bu- ștĭ și acum de curînd premiată de Acade- a Română.

S'a maĭ suspendat de alfel dreptul de imu- e al deputaților Dr. Vlad și Milan Hodsa.

— **Sentința căpitanuluĭ de poliție în cauza onstrațiuneĭ făcută de tinerii românĭ în ul din Oradea-mare.** — 18 Martie n. a. c. Nr. 723/1905 transgr. Oficiul căpitanatuluĭ de al orașuluĭ Oradea-mare terminând în 12 1905 pertractarea contra luĭ Justin Nemet ți inculpați cu transgresiunea contra regula- uluĭ de teatre, a adus următoarea sentință:

Iustin Nemet, născut în Giula (com. Bichiș) de 22 anĭ gr.-or iurist, Alexandru Stoianescu, născut în Ciciru (com. Arad) de 21 anĭ, gr.-or. iurist, Augustin Ciavicĭ, născut în Mezieș (com. Bihor) de 23 anĭ gr.-or. iurist, Augustin Bardosy, născut în Solnoc, de 20 anĭ, gr.-cat. iurist și Demetriu Truția, născut în Arad, de 18 anĭ gr.-or iurist, inculpați toți 5 cu provocare de scandal în teatru, să afla culpabilĭ de transgesiunea prevăzută în §. 3 a regulamentuluĭ pentru menținerea ordineĭ în teatrul Szigligeti și pentru aceasta se pedepsesc pe baza §. 12 al aceluiaș regulament cu câte *100 cor. fiecare*. Pedepsele băneștĭ, după ridicarea la valoare de drept a sentinței sunt a se solvi în timp de 15 zile, în caz contrar a se încasa prin execuție și a se întrebuința pe jumătate pentru scopurile orașuluĭ Oradea-mare ear pe jumătate pentru casa statuluĭ.

Ear în cazul când acele nu s'ar putea încasa, în virtutea §. 23 din artic. de lege XL din 1879 pedepsele vor fi a se schimbate în arest de câte 5 zile pe fiecare convincat pe lângă aceste convicațiĭ sunt obligați a plăti eventualele spese de execuție și de închisoare Se ordonă ca după ridicarea eĭ la valoarea de drept sentința să se trimită în scris academieĭ de drepturĭ din Oradea-mare.

Motive. Acuzațiĭ convicațĭ au recunoscut în decursul pertractărilor că au fluerat în actul cel din urmă al pieseĭ „Elnémult harangok“ (Clopotele amuțite) reprezentată la 18 Martie n. a. c. Prin fasiunile martorilor ascultați și prin acele ale comisaruluĭ de poliția, care au făcut arătare despre cauza s'a dovedit, că în urma fluerăturei s'a iscat în teatru scandal foarte mare, mersul reprezentațieĭ a fost conturbat. Prin aceste dovedindu-se substratul transgresiuneĭ cu care au fost acuzațĭ convincațiĭ — acuzațiĭ au trebuit ca să fie declarați culpabilĭ și să fie pedepsiți. La croirea pedepseĭ s'au luat drept împrejurĭ din cale afară îngreunătoare: dimensiunile generale și marĭ ale scandaluluĭ, împedecarea reprezentațieĭ, tulburarea liniștei și a distracțieĭ publiculuĭ, prepararea de maĭ înainte plănuită a scandaluluĭ, împrejurare, care era cunoscută autorităţeĭ (vrea să zică poliţieĭ — trad.) și astfel aplicarea maximuluĭ pedepeĭ băneștĭ s'a aflat a fi motivată.

Dat în Oradea-mare dela căpitănatul de poliție 24 Maiu n. 1905. *Szöke* m. p., vice căpitan de poliție.

— **Italienii și România.** Iată răspunsul Camerii italiene la depeșa Camereĭ române:

„Camera deputaților italienĭ, atinsă de sentimentele exprimate prin telegrama dvoastră, în numele Camereĭ române, vă trimite la rându-ĭ expresiunea celeĭ maĭ viĭ simpatiĭ, pe care sunt fericit de a v'o comunica împreună cu salutările mele cordiale. Președinte, *Marcora*.“

Ziarele Italiene se bucură de soluția incidentuluĭ turco-român.

„*Messaggero*“ scrie: „Salutăm cu o vie bucurie pacinica soluție și recunoașterea drepturilor Romănieĭ de care Italia este legată prin tradiție, iubire și fraternitate.“

— **Alegere de vicecomite.** In ziua de 25 Maiu congregația comitatuluĭ Făgăraș a fost chemată să aleagă vicecomite. Candidatul Romănitor a fost dl Alexandru Belle, protonotar, care după-cum ni-se scrie, a și fost ales grație solidarităţiĭ membrilor românĭ aĭ aceleĭ congregațiĭ.

— **Ştire artistică.** In curând un cerc de diletanțĭ românĭ vor da sub îngrijirea d-luĭ Z. Bârsan o representație teatrală, în sala cea mare a Reduteĭ din Brașov Se vor juca piesele: „Sacrificiul“ dramă într'un act de Roberto Bracco, și „Necinstiții“ dramă în treĭ acte de Girolamo Rovette.

— **Societatea de lectură.** Aflăm cu plăcere, că micul mănunchiu de Românĭ cărturarĭ din Giula, acest loc expus, a înființat o societate de lectură. Se înțelege, pe temeiul statutelor aprobate de minister. Președinte al societăţiĭ este preotul Biberea, ear notar dl învățător Ivan. Il felicităm pentru stăruința lor culturală.

— **Post de medic cercual în Șoborșin.** In cercul curat românesc al Șoborșinuluĭ, de pe valea Murășuluĭ, se escrie acum a doua oară concurs, după ce primul a rămas fără resultat. Salarul fix e 1000 coroane. Medicul e îndatorat a cerceta odată pe săptămână cele 10 comune, aproape toate lângă olaltă, carĭ aparțin cercului. Insuș Șoborșinul e un loc climatic, lângă linia ferată principală. Avizăm pe doctoriĭ românĭ!

— **Nunta principeluĭ moștenitor al Germanieĭ.** Se comunică din Berlin că mireasa Ducesa Cecilia va fi primită cu treĭ zile înainte de nuntă adică la 3 Iunie în mod oficial de orașul Berlin și aceasta cu o deosebită pompă. Cu această ocaziune se va respecta un ceremonial care există de maĭ multe secole. Toate corporațiunile de meseriași vor eși în întâmpinare cu steagurile lor. Măcelariĭ au privilegiul de a eși călare. La „Brandeburger Thor“ ducesa mireasă va fi primită de consiliul comunal în cap cu primarul orașuluĭ Kirschner.

De acolo drumul până la palat, adică frumoasa stradă „Unter den Linden“ va fi transformată într'o adevărată „via triumphalis“. Cortegiul va fi cât se poate de impunător.

Pe locul unde mireasa va fi primită de consiliul comunal se ridică tribune pentru spectatorĭ, ear pe strada „Unter den Linden“ s'a contruit un arc de triumf în formă de templu. Fete de onoare în rochiĭ albe, cu trandafirĭ în păr și în mânĭ vor fi înșirate pe trotuare. In capul lor va figura d-ra Kirschener, fiica primaruluĭ, care va înmâna viitoareĭ principese moștenitoare un splendid buchet și va rosti o poezie ad hoc.

Programul serbărilor nunțiĭ n'a apărut încă dar se știe că el va fi foarte încărcat și va ține maĭ multe zile.

— **Os de ros.** Emerituluĭ fost deputat al Ciacoveĭ *Mayer* Károly în fine totuși i s'a hărăzit un os de ros. N-a maĭ putut fi scos deputat, n'a putut fi vârât în scaunul de vicișpan al Timișorii, l'au vârât în fine în ministerul de finanțe ca consilier financiar. Un titlu — ca să poată fi honorate însemnatele-ĭ serviciĭ prestate politiceĭ liberale.

Bine c-a scăpat Timișoara de el!

— **Punerea petriĭ fundamentale la capela dela „Isvor“.** Cu mare solemnitate s'a pus Lunĭ în 15 Maiu n. — scrie „Drapelul“ — piatra fundamentală a capeleĭ, ce se va zidi la isvorul tămăduitor dela Bocșa. La acest act solemn a luat parte mare mulțime de pelerinĭ din intreg comitatul Caraș-severinuluĭ. Serviciul divin a fost celebrat de Prea on. dn. protopresbiter Maxim Popoviciu dela Bocșa, representantul P. S. Sale episcopuluĭ Nicolae Popea, cu asistența domnilor preoțĭ: Nicolae Meda din Valeadienĭ. Constantin Păușen din Orna-de fer, Petru Ieremia din Câlnic, Coriolan Zuiac din Vasiova, Iancu Ișfan Stan din Bocșa-română, Ioan Pincu din Rafna și monachul Macarie Gușcă. In piatra fundamentală a fost zidit un document, în care se descrie înființarea acesteĭ capele. Capela e dedicată sfântuluĭ proroc Ilie. Locul pentru capelă, precum și fondul de zidire, în sumă de 2200 cor., a fost dăruit de evlaviosul locuitor Nicolae Drăgălina, acum decedat. Zidirea bisericeĭ (capeleĭ) dela isvor costă 5957 cor. 57 banĭ în care sumă nu e însă socotit prețul cărămizilor și petrilor necesare, pe carĭ le-au pus la dispoziție curatoriĭ capeleĭ. Documentul din peatra fundamentală relevează și meritele marĭ, ce și le-a câștigat monarchul Macaria Gușcă, care a ostenit foarte mult pentru zidirea capeleĭ. Dacă zidirea va fi gata până la sf. Ilie va avea loc în ziua de sf. Ilie inaugurarea solemnă a capeleĭ.

— **Apel**, către elevele absolvente ale școaleĭ civile a Asociațiuniĭ din Sibiu. Ni-se cere să publicăm următoarele: Cu prilejul inaugurăriĭ muzeuluĭ național, în 18 August 1905, va aranja „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporuluĭ român“ și o expoziție etnografică și istorică-culturală în noul palat al muzeuluĭ și în edificiul școaleĭ de fete a Asociațiuniĭ.

In cadrele acesteia e invitată școala noastră să aranjeze și o expoziție specială la care să contribue fostele eleve ale școaleĭ superioare de fete a Asociațiuniĭ.

In scopul acesta apelăm către elevele absolvente ale școaleĭ Asociațiuniĭ, să binevoiască a ne trimite pentru expoziția numită lucrurĭ proprii de mână, alese din punct de vedere estetic, cum și din punct de vedere al industrie naționale de casă, din orĭ-care ram.

Obiectele să se expedeze la adresa Domnișoareĭ Elena Petrașcu, directoara internatulul, până la 1 August 1905, st. n., și să se indice precis dacă obiectul se dăruiește școaleĭ. orĭ se cere restituirea. Din conferența corpuluĭ profesoral, ținută în Sibiiu la 29 Martie 1905. *Dr. V. Bologa*, director, *Victor Păcală*, profesor.

Să maĭ reproduc? Cred că ajunge ca să coperiți și d-voastră pericolul, dar, firește, n scrisul Ardelenilor, ci în capul Scriban- d-voastră.

Vedeți dar, d-le Holban, unde se ajunge ribunele publice: la o pepinieră de sărsăilĭ, ontra cărora a se lupta e o zădărnicie și, cum un director de revistă ajunge patro- atâtor ciudățenii, în loc de a se avânta la iunea spre care-l îndrumă însușirile luĭ de tor chibzuit.

Primiți, d-l meu, asigurarea stimeĭ mele scbite. *Il. Chendi.*

MELANCOLIE.

Descrie-voiu a mea viață
Buchet de amintirĭ legând...
Dar vis-à-vis de mine...pomul
Imĭ înțelege al meu gând.

Venit-a zi de primăvară
Și tu mândru te maĭ facĭ,
Cu coroana-'ți cea bogată
Cum știi bine, mult îmĭ placĭ.

Dar eu ție cum ți-oĭ place?
Zi de zi doar veștejesc,
Tocmaĭ când mi-e dragă lumea
Și îmĭ place să trăesc.

Fire-aș fi și eu ca tine
Arbore, ca să umbresc
Casa sfântă din vechime...
. . . . . .
Scut ceresc eu îmĭ doresc.

L. 29/IV. 1905 *Iulia.*

— **Dramele desnădejdei.** O dramă de o grozăvie tragică s'a petrecut săptămâna trecută în Paris, în strada Charlot 55. Acolo locuesc soții Bernard. Bărbatul lucrează rufărie, nevasta e cusutoreasă de rochii, au și doi copii de câte patru și doi ani. Duceau viață foarte liniștită. Acum câte-va luni, se iscară neînțelegeri între bărbat și nevastă. Femeia se mâhni. Se hotărî să moară. Se închise în bucătărie, se întinse jos, turnă peste dânsa o tinichea cu 4 litri de esență, aprinse o lumânare și-'și dete foc. In câte-va secunde o înconjurară flacările. Durerea însă fu mai tare de cât hotărîrea. Incepu să urle. Bărbatul alergă, sparse ușa și s'a silit să stingă flacările. N'a făcut alt ceva de cât și-a ars mânile. Un vecin, fotograf, auzind țipetele victimei, alergă în ajutor. Zmulse niște perdele și le grămădi pe nenorocita femee până când izbuti să stingă focul. Nenorocita a fost dusă la spital. Bărbatul a încercat în două rânduri să se arunce pe fereastră.

— **Spițăria C. Balassa** chezășuește, că laptele de castraveți al lui Balassa cu efect admirabil și veritabil englezesc, care a fost pus în circulație, nu e de loc stricăcios feții. De probă numai odată să-și comande damele noastre laptele de castraveți al lui Balassa și se vor convinge, că acest mijloc de înfrumsețare delătură imediat pistrui, pete, spuse și alte necurățenii ale feței, face fața lucie, tinără și rumenă. Un flacon 2 cor., apoi săpun veritabil englezesc de castraveți 1 cor., pudră 1 cor. 20 fil. Se poate procura în ori-ce spițerie. Depositul principal în Arad: Spițeria Földes Kelemen, drogheria Vojtek și Weisz.

Nr. 102
ex. 905.

Curs de muzică pentru învățătorii dirigenți de coruri.

Oficiul protopresbiteral român din Lugoj.

Oficiul protopresbiteral român din Lugoj în conțelegere cu dl Ioan Vidu *deschide curs de muzică vocală pentru învățătorii dirigenți de coruri.* Aceia carî voiesc să participe la acest curs, au a se conforma următoarelor:

I.

1. Cursul se începe la 18 Iunie (1 Iulie) 1905, și va dura o lună de zile, adecă până în 18/31 Iulie a. c.

2. Prelegerile vor fi ținute de dl I. Vidu, învățător în Lugoj.

3. La finea cursului, — oficiul protopresbiteral va extrada fie-căruî frecventat certificat de frecvență și capacitate.

II.

4. Reflectanții cursului au să se anunțe cel mult până în 11/24 Iunie a. c. la adresa: dlui *I. Vidu*, învățător în Lugoj (Krassó-Szörény m.); și de odată cu anunțarea să trimită și taxa de 20 cor. (două zecî coroane) ca taxă de înscriere tot la adresa de sus.

5. Participanții au cuartir grătuit la internatul fundațiunei „Dr. Liviu Marcu“ având numai să-și aducă: o perină, un iorgan (plapomă), un ciarșaf (lepedeu) și două ștergare. Tot aicî au alimentarea și serviciul pe lângă taxa — plătită înainte — de 30 cor. (treizecî cor.) pe întreg timpul instrucției.

6. Instrumentele auxiliare vor fi: violina, flautul și harmoniul. Cei-ce au deja violină și flaut să le aducă cu sine.

7. Alți dirigenți de corurî, deși nu sunt învățătorî pot să ia parte la acest curs dacă posed ceva cunostințe muzicale,

Notă: Cursul se va ținea numai la cazul când se vor anunța cel puțin 20 participanți până la terminul fixat (11/24 Iunie). Dacă nu se vor anunța 20 de inși, — atunci în ziua de 11/24 Iunie, cei anunțați vor fi avizați și vor reprimi taxele de inscriere prin poștă.

Dr. George Popoviciu, protopresbiter. *Ioan Vidu,* învățător.

Telegramă.

Complot anarchist.

Madrid, 27 *Mai. Poliția de aici a descoperit un mare complot de anarchiști carî voiau să atenteze la viața regelui Alfonso. S'au făcut număroase arestări.*

ECONOMIE.

Arad, 27 Maiu.

Camere economice în Croația. Guvernul croato-slavon-dalmat, precum se comunică, a luat în plan organizația mișcării economice pe teritorul Croației-Slavoniei. E vorba să înființeze, după model prusiac, *camere economice* și au și început pregătirile.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— *Cota oficială pe ziua de 27 Maiu.* —

Incheierea la 12 ore:

Grîul pe Maiu (100 clgr.)	17·64—17·66
Cucuruz pe Maiu	15·24—15·26
Cucuruz pe Iulie	14·50—14·52
Grîu pe Octombre	16·22—16·24
Secară pe Octombre	13·30—13·32
Orz pe Octombre	11·20—11·22

Incheerea la 5 ore:

Grîu pe Maiu 1905	17·50—17·52
Cucuruz pe Maiu	15·30—15·32
Cucuruz pe Iulie	14·46—14·48
Grîu pe Octombre	16·14—16·16
Secară pe „	13·20—13·22
Ovăs pe Octombre	11·12—11·14
Secară pe Octombre	11·20—11·22

Piața din Arad.

S'au vândut: (100 klg.)

580—650 máiî metrice grâu cor.	17.00—17.40
320—340 „ „ cucuruz „	15.10—15.30
Semnare nominală: secară:	14.68—14.70
„ „ orz:	14.60—14.80
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:

300—340 măjî metrice grâu cor.	8.40 - 8·60
180—250 „ „ cucuruz	7 40—7·50
Semnare nominală: secară . . .	7·00—7·10
„ „ orz: .	7·20—7·30
„ „ ovăs: .	6·70—6·80

Bursa de bucate din Timișoara.

Grîu: 79—100 klgr. . . Cor.	16·75—16·80
„ 80— „ „ . . „	17·80—17·90
Secară: 100 „ . . „	13·70—13·80
Orz: „ „ . . „	13·70—13·80
Ovăs mercantil 100 klg. . „	13·70—13·80
„ cernut „ „ . „	13·50—13·60
Cucuruz vechiu „ „ . „	. . . . — . . . .
„ nou „ „ . „	14·80—15·00

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare . . cor.	158·—
„ „ „ mic . . „	160·—
„ brut „ mare . . „	156·—
„ „ „ mic . . „	158·—

Tîrgul de porci din Köbánya.

De prima calitate ungară: Bătrânî greî părechea în greutate peste 400 chlgr. 132—134 fil.; bătrînî mijlociî, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tinerî greî în greutate peste 320 chlgr 140—141 fil; Calitate sîrbească: greî, părechea peste 260 klg. 139—140 fil.; mijlociî părechea 240—260 chlgr. greutate 138—139 fil. Ușorî până la 240 kgr. 137—138 fil.

MUSTANGERUL NEGRU

— ROMAN SENSAȚIONAL —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

— Nu face nimic, răspunse tînera fată. Trageți! Trebue, sau în câte-va minute vom fi toate ucise și scalpate!“

Energia sa făcu să înceteze cele din urmă văicărelî. Una câte una femeile negre se așezară la posturile indicate de stăpâna lor, cu porunca de a trage în direcțiunea ce le arăta dînsa, îndată ce s'ar vedea vr'un sălbatic. In acelaș timp Tennesse le învăța pe scurt cum să bage o cartușă în pușcă. Dînsa le așezase la spatele trăgătorilor carî închideau tabăra și sub care se aștepta să vadă arătându-se Piele-Roșii, spre a se arunca în rișa înăuntru. Bietele femei negre erau întrădevăr bine adăpostite în contra focului sălbatic și puținele lovituri ale lor trase la întâmplare puteau fi foarte folositoare, deși nu prea ucigătoare pentru dușmani.

In momentul, când Tennesee se întorcea la postul său, recunoscu că prevederile sale se și plineau. Un sălbatic se tîra într'adevăr în direcțiunea carelor urmat de alți doi. Intr'o clipită puișca la ochi, ținti, apoi comandă negrelor de a trage, și astfel avu bucuria de a vedea pe cel dintâiu Piele-Roșie întins mort pe jos, iar pe ceialalți doi luându-o la sănătoasa cu urlete sălbatice.

Fără a pierde un moment, ea puse pe cele trei femei să încarce armele din nou, apoi se aruncă earăși la postul său pe parapet.

Era timpul!

Cei patru oamenî, de câte-va minute mai cutezaseră să se ridice pentru a trage, Indienii profitaseră de aceasta, pentru a se apropia la celalalt capăt al potcoaveî.

Tennessee ridică pușca și trinti pe cel care se afla mai aproape de dînsa, apoi încărcă nou liniștită arma, pe când ceilalți Pieî-Roșii se retrăgeau, dînsa avu timpul de a răni și pe al doilea.

Dar Tennessee nu se mulțumea de a ameți raja pe tovarășele sale prin cuvinte, ea le lămurea încă mai mult prin pilda sa.

Se părea că se află pretutindeni în același moment.

Sărind într'un punct al prispei, unde nu se afla nimenî, dînsa descărcă în două rînduri arma asupra câtorva Indienî, carî se apropiau. Apoi coborî în bastion.

Lucru ciudat, dînsa începea să observe. Impușcăturile păreau a se opri, de câte ori arăta pe prispă, sau cel puțin impușcăturile ei cetau în direcțiunea sa. Ar fi fost foarte ușor prinsă, dacă nu mai îndrăzneață, de ar fi uitat porunca dată de Coadă de Tigru oamenilor săi de a nu trage nicî asupra eî nicî asupra celor sale, dar de a căuta să le prindă viî, spre care tea pretinde pentru dînsele o rescumpărare ce mă dela fețele palide.

Dar în curînd norocul păru a se întoarce în contra apărătorilor lagăruluî.

Unul dintre negri, încurajat prin prin exemplul tinereî fete, voise să o imiteze și Incercase fără a se ascunde, să tragă în Indienî. Dar în acelaș timp o duzina de detunăturî răsunară, omul deschizând brațele, scăpă flinta și căzu pe spate, cu un mare țipet, care urcă la ceruri spaima negreselor.

Din nenorocire acest țipăt fusese auzit de Indienî, carî începură a scoate urlete de bucurie și a se apropia cu o nouă îndrăzneală.

Tennessee se ridică încă odată pe prispă poruncind în acelaș timp tovarășilor de a se ascunde și apăsă trăgaciul. Un singur indian căzu, dar aceast întîrzia apropierea vrăjmașului.

(Va urma).

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor-proprietar: George Nichia.

Numai atunci ne îmbrăcăm *ieftine* și *bine*, dacă materia pentru haine bărbătești o cumpărăm din magazinul de postavuri KIZ materie pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru și colorat fl. 6·—30. 504

o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o

LEICHNER și FLEISCHER.

o o o ARAD, Szabadságtér 17. — PÉCS. Király u. 1. o o

BANCA NATIONALĂ A ROMÂNIEĬ.

SITUAŢIUNEA SUMARĂ.

1904 [illegible] Maiu	ACTIV	1905 30 Aprilie	1905 7 Maiu
[illegible]829114	69480114 Reserva metalică Aur. . . . 45169022 29349000 „ trate Aur 19303678	64569728	64472700
3783529	Argint şi diverse monete	4342328	4401354
[illegible]989662	Portofoliu Român şi Străin	37704503	33730514
[illegible]756791	*) Impr. contra ef. publice . . . . . 6125700 „ „ „ „ în cont curent 13563505	18396721	19689205
11999900	Fonduri publice	11999990	11999990
[illegible]765320	Efectele fondului de reservă	14316173	14316173
1727546	„ „ „ amortisarea imob. şi material .	1704306	1704306
5570120	Imobilĭ	5670958	5670958
568659	Mobilier şi Maşinĭ de Imprimerie	574395	574712
640485	Cheltuelĭ de Administraţiune	555340	563668
[illegible]026109	Deposite libere	83146902	84595202
—	Compturĭ curinţĭ	18493014	—
[illegible]6845055	Compturĭ de valorĭ	17866047	38095914
[illegible]502290		279340405	279814696
	PASIV		
[illegible]2000000	Capital	12000000	12000000
[illegible]8420615	Fondul de reservă	19771835	19771835
[illegible]2763670	Fondul amortisărĭ imobilelor şi material . . .	2946244	2946244
[illegible]8015150	Bilete de Bancă în circulaţiune	160714120	159609800
761886	Dobânzi şi beneficĭ diverse	761304	812642
[illegible]026109	Deposite de retras	83146902	84595202
[illegible]514860	Compturĭ curinţĭ	—	78973
[illegible]502290	Scomptul 5%	279340405	279814696

*) Dobânda 6%

Prăvălia de fer şi deosebite instrumente

a

FRAŢILOR BERTA

(Berta-Testvérek)

Arad, Andràssy-tér 3.

Telefon 386. Telefon 386.

Deposit bogat în fer şi mărfurĭ de metal, în diferite instrumente, în *ferării pentru mobili şi edificii, cuptoare de fer de Nadrág şe Meiding de primul rang Maşine* (sparhert) *pentru bucătarii de Olanda* elegante, specialităţĭ pentru economia de casă, *dulapurĭ pentru ghiaţă.*

Arme Ferlah şi Piper, puşte pentru vânătorĭ: Mopopol de vênzare a *coaselor de oţel Barabás Béla* şi a pumpelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanţă de 10 anĭ, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, peneţinurĭ si briciurĭ.

Deposit esclusiv „AHOI“
Pe seama ţinuturilor sud-ungare unicul deposit al lustruluĭ de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuesc pentru preţurile ieftine de zi.

Cine merge la staţiĭ balneare orĭ în vilegiatură să ducă cu sine destulă

hârtie de scrisorĭ

te requisite de scris, fiind-că în streinĭ anĭ scumpĭ capătă dese-orĭ material rău.

Bilete de vizită

ierea, să-şi facă accsă din destul, fiind-că neîntrerupt are lipsa de ele.

cum-va cunoaşte arta fotografieĭ ori de ste s'o înveţe, poftească a cumpĕra o

aşină de fotografiat

oată garnitura ei, ieftină şi bună.

izarea prin fotografare a frumoaselor ţurĭ romantice, orĭ evenimente, ne oferă — distracţia cea maĭ plăcută.

roducere în arta fotografieĭ.

tie de scrisorĭ: rgaret Mill, Adria, tle Mille ş. m. d. lete de visită inĭ de fotografat

Mare asortiment!

ot cumpĕra cu preţurĭ convenabile.

Bloch H.

alie de hârtie, tipografie şi mare magazin de articole fotografice.

O farmacie 568

n centru românesc cu o circulaţie de vânzare. Informaţiunĭ maĭ de-sepot afla la administraţia „Tribuneĭ“.

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă; consultă zilnic dela 8—12 a.m. şi dela 3—6 p. m. — — în

BAILE HERCULANE

(HERCULESFÜRDŐ)

Rog pe ori-cine să bine-voiască a se convinge ce bine şi ce ieftin îşĭ poate procura de la mine ori-ce orologiu şi giuvaericale din argint şi aur curat de 14 carate.

ARAD, Piaţa Libertăţiĭ

lângă edificiul teatruluĭ vechiu.

Igaz Sándor

ciasornicar şi giuvaergiu.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

si recuisite de argint, seduli de amanetare cumpĕră pentru preţurile cele maĭ marĭ orĭ le schimbă pentru obiecte noĭ

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar şi giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii

(Palatul minoriţilor.)

Isvorul cel maĭ eftin de cumpĕrare de bijuterii şi oroloage.

Deschidere de atelier DE LĂCĂTUŞERIE.

Am onoare a aduce la cunoştinţa p. t. publicului, că am deschis cu aranjament modern în Flórián-u. 6/e sz.

un atelier de lăcătuşerie artistică şi pentru construcţie.

Pot efeptui tot ce cade în branşa asta: asortarea edificiilor, pregătire de cămine, instalare de fântânĭ cu pompe, firmelor le recemand portalurile mele, reparez iute şi convenabil.

Pricipiul meu e preţurĭ solide, serviciu promt şi consciienţios, prin ceea ce vreau să câştig sprijinul binevoitor al p. t. publicului.

Rugându-me pentru sprijinul p. t. publicului român

cu distinsă stimă:

Spanlang János,

lăcătuş.

SERVICIU PROMPT ŞI ATENT.

BUFET RECE. VINURĬ ESCELENTE.

Azi şi în toate zilele

în

491 **„CAFENEAUA FIUME“**

seara musică.

DESCHIS PÂNĂ DIMINEAŢA.

Spițeria luĭ Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához"

Recomandă specialitățile felurite din magazin și admirabilele sal bandage și diferite preparații, ca

Crema de lăcrămioare: preparat superb, delătură pistruĭ, sgrăbunțe, spuse, sbirciturĭ și necurățenii de pe față. Flacon 1 cor
Săpun de crema de lăcrămioare: articol colonial care combinat cu crema, rumenește și susține frumusețea feței. Buc. 70 fil
Pudra de lăcrămioare: pregătită din materii cu totul nestricăcioase — care împrumută feții o coloare foarte plăcută fără ca să se poată vedea. O cutie, 1 cor. 20 fileri.
Praful de dinți a luĭ Dr. Kabdebó: ajutoră frumseța dinților foarte și în urma compositieĭ bune nu atacă smalțu dinților. O cutie 1 cor. 60 fileri.
Fluid stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gureĭ și împiedecă stricarea dinților

Preparatele se capătă totdeauna proaspete — la **Spițeria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához"** colțul dela Andrássy-tér și Petőfi-u. Arad

Intemeiata în anul 1897. Premiata în Versecz 1902.

Recomandă depositul său bogat asortat cu pietriĭ mormîntale de producție proprie. Pentru ceĭ jalnicĭ precum și negețătorĭ prețurile cele maĭ reduse.

GORON GYÖRGY

văpsitor de odăĭ și colorator

ARAD, BOCSKAI-TÉR 3. SZÁM.

Cu prețurĭ moderate efeptuesc

văpsirĭ de odăĭ, colorărĭ și tapiserii de od

dela cele maĭ simple pân' la cele maĭ po poase.

Bogat asortiment de **tapete** din patrie și străinătate și **tapiserii** pentru odăĭ.

Comande din loc și din provincie se ef tuesc conștiețios.

Cu stimă

Goron Györ
văpsitor și colorator
ARAD, BOCSKAI-TÉR 3.

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de SACI și strae

recomandă marele **magazin de saci și strae bune** în or-ce mărime. Serviciu prompt și conștienție. - - - Prețuri foarte ieftine.

Cel maĭ bun loc pentru sacĭ și strae bune!

CARTOFI PRIMA cu vagonul pentru culnă și sămănat.

Lőwy Zsigmond
— Temesvár gyárváros, Fő-utcza 33. sz. —

Stațiunea balneară „RIGÓS"

In comitatul Timișorii, pe linia ferată Timișoara-Radna-Lipova la 7 klm. de la stația Charlottenburg.

E recomandat isvorul de la baia **„RIGÓS"** în deosebĭ pentru slăbire generală, reumă, amorțeală, nervositate, pierderea puterii, palidi tate, lipsă de sînge, frigurĭ intermitente și alte multe bolĭ.

Comunicația: La stație trebue comandată tot deauna trăsura. Chiria dela stație până la baie, de persoană 80 fil., pentru bagagiu 40 fil. Postă și telefon în comuna Bogdarigos abia la 1 klm.

Prețurile băilor: **vană de tinichea 80 filerĭ. vană de ciment 1 coroană.**

Prețurile odăilor: odaia cu 1 pat fără albiturĭ pe zi 1 cor. iar cu albiturĭ 1.60 fil.; odaia cu 2 paturĭ fără albiturĭ pe zi 1.80 fil. iar cu albiturĭ 3 cor. — Albiturĭ de pat pe zi 60 fil. — Prețurile odăilor și albiturilor la o petrecere de 2 săptămânĭ se reduc cu 10%, după 3 săptămânĭ cu 15 iar după o lună 20%. — Pentru serviciu de persoană mare pe zi 20 fil. iar pe săptămână 1 cor.

Costul. Prețurile foarte convenabile; birtul e condus de M-me Berta Schmaler, care-l conduce de 25 ani.

Medicul băieĭ: Dr. Günsz Mor, medicul cercual de aicĭ, care are și apotecă de mână.

Sezon de băĭ din 1 Maiu până în 1 Septembrie.

Lămurirĭ maĭ detailate dau proprietariĭ în Bogdarigos.

Să părtinim industria dela noĭ!

Primul deposit aradan de parisole și paraplee.

Construcțiĭ propriĭ.

Nassan R. ARAD, Szabadság-tér 19

Parisole, paraplee, cortrurĭ de grădină, paraplee de gală, corturĭ pentru ingineri, umbrele pentru copiĭ, umbrele elegente se pot alege.

Tot felul de reparaturĭ se efeptuesc în aceeași zi.

Să sprijinim industria dela noĭ!

ARAD, Tipografia George Nichin.